

KÄYPÄ HOITO -SUOSITUKSEN IMPLEMENTOINTISUUNNITELMA: PARKINSON

14.9.2015

IMPLEMENTOINNIN TAVOITTEET

Tähän kirjataan suositustyöryhmän tavoitteet toimintatapojen muutokselle. Kirjataan vähintään viisi asiaa, joissa kliinisen kokemuksen perusteella on epäsuhtaa suosituksen ja toiminnan välillä.

Suosituksessa uutena lääkkeenä on vain apomorfiini, joka on vähän käytössä. Niiden potilaiden ikärajaa, joille voi aloittaa levodopan, laskettiin 60–65 vuoteen. Suosituksen termejä on tarkastettu ja kokonaisuutta on muokattu. Uutena kappaleena on geenitutkimukset.

1. Parkinsonin tauti -diagnoosin jälkeen potilaalle tehdään yksilöllinen kuntoutussuunnitelma, jota arvioidaan säännöllisesti.

Kuntoutus ja toistuva harjoittelu ovat välttämättömiä toimintakyvyn ylläpitämiseksi, vaikka tehokkaankaan kuntoutuksen tulos ei voi olla etenevässä sairaudessa pysyvä. Etenkin sairauden edetessä ja kognition heikentyessä asiantuntijan ohjaus on kuntoutuksen toteutuksessa välttämätön. Kuntoutuksessa tulisi tukea sairauden vaatimien uusien toimintatapojen juurruttamista kuntoutujan ja lähiomaisen päivittäisen elämän tarpeita palvelemaan.

Kuntoutuksella voidaan tutkimusten perusteella vaikuttaa kävelynopeuteen, askelpituuteen ja tasapainon hallintaan, sekä vähentää kaatumisia ja parantaa puheäänien voimakkuutta.

2. Kuntoutus aloitetaan riittävän varhain.

Tulosten saavuttamiseksi on tärkeää varhainen aloitus, oikea menetelmä ja riittävä määrä toistoja

- Suunnitelmallinen kuntoutus tulisi aloittaa riittävän varhain, toteuttaa kyseisen toiminnan harjoittamiseen parhaiten soveltuvalla menetelmällä ja sitä pitäisi antaa riittävä määrä oikea-aikaisesti toivotun tavoitteen saavuttamiseksi.
- Ammatillisen kuntoutuksen tarve on aiheellista huomioida työikäisen potilaan kohdalla.
- Intensiivisellä (540h/vk, 8vk) moniammatillisella laitospainotteisella kuntoutuksella on saatu yhdessä satunnaistetussa tutkimuksessa (Monticone ym.2015) merkittävää ja pitkäkestoista (1v) parannusta toimintakykyyn ja elämänlaatuun vielä 15 vuoden sairastamisajan jälkeen.

3. Fysioterapiamenetelmä valitaan yksilöllisesti.

Parkinsonin taudissa toteutettavasta fysioterapiasta on valmistunut yksityiskohtainen ohjeisto sopivan menetelmän valinnasta kussakin tilanteessa ja hyväksi havaituista kuntoutusmääristä ja tulosten testaukseen sopivista menetelmistä. Eurooppalaisesta fysioterapiaohjeistosta on laajempi ja klinikoille

suunnattu suppeampi versio, joka ovat toistaiseksi saatavissa vain englanniksi. [www.parkinsonnet.info/euguideline].

4. Puheen kuntoutuksen tarve ja menetelmä harkitaan kuntoutussuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Vaikka puheterapian vaikutuksista on mainittu jo edellisessä päivityksessä, puheterapiaa on edelleen käytetty varsin vähän sen tarpeeseen nähden. Puheterapian riittämätön saatavuus on johtanut helpommin saavutettavien terapiamuotojen kehittämiseen.

- Lee Silverman- ääniterapian pohjalta kehitetystä kokonaan tai osittain ryhmämuotoisesta puheen kuntoutuksesta on alustavia positiivisia tuloksia [R152, R153]. Terapiaa on viety myös kotiin netin välityksellä videokonferenssityyppisesti [R154, R155].

SUOSITUKSEN SISÄLTÄMÄT IMPLEMENTOINNIN MATERIAALIT

Tähän kirjataan suosituksen materiaalit, jotka esitetään nettisivuilla oikeassa palstassa kohdassa ”Opi ja ota käyttöön”. Linkki voidaan tehdä esimerkiksi kaavioihin, taulukoihin, kuviin ja erilaisiin lisämateriaaleihin, kuten potilasohjeet, kaavakkeet, videot.

- Suositus hoidon aloittamisesta [imk00008]
- Geenitesti Parkinsonin taudin diagnostiikassa [Y4, kuva 1]

ERIKSEEN TOTEUTETTAVAT IMPLEMENTOINNIN MATERIAALIT

Tähän kuvataan toteutettavat materiaalit, kuten luentomateriaali, mittarit, julisteet, videot, verkkokurssi tai perustelut, miksi materiaaleja ei toteuteta

- Lisämateriaaleja ei toteuteta. Suosituksessa ovat linkit fysioterapiasuositukseen ja vertaistukeen.

VIESTINTÄ JA NÄKYVYYS

Tähän kirjataan suunnitellut tiedottamiskanavat (tiedotustilaisuus, tiedote, päivitysuutinen, KH-uutiskirje, some).

- Julkaistaan Käyvän hoidon –kotisivuille ja Terveysportissa päivitysuutinen, jossa nostetaan kuntoutus esille. Sosiaaliseen mediaan (Twitter ja Facebook) useampia päivityksiä, joissa kuntoutusteema nostetaan esille.
- Työryhmän jäsen kirjoittaa Käypä hoito -suosituksesta artikkelin Parkinson postia -lehteen.

KOULUTUKSET

Tähän kirjataan tiedossa olevat suunnitellut koulutukset (Otsikko, paikka, aika).

Suomalainen Lääkäri-seura Duodecim
Käypä hoito

- Eurooppalaisesta fysioterapiaohjeistosta on tarkoitus järjestää lähinnä fysioterapeuteille suunnattu koulutustilaisuus. Järjestäjinä ovat Suomen fysioterapialiitto yhteistyössä Suomen Parkinson-liiton fysioterapeutit.
- Puheterapiasta Parkinsonin taudissa on järjestetty koulutusta puheterapeuteille yhteistyössä terapiaa Suomessa kehittäneen Åbo Akademin emerita professori Susanna Simbergin johdolla.
- Ryhmämuotoisen kuntoutuksen tuloksia esiteltiin posterina 13th Congress of European Forum for Research in Rehabilitation 6-9, May 2015, Helsinki.